

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

FŐSZERKESZTŐ: DR. KUN BÉLA. FELELŐS SZERKESZTŐ: ERDŐS KÁROLY.

Megjelenik hetenként egyszer, szombaton, másfél
íven. Előfizetési ár: egész évre 14 korona, fél-
évre 7 korona. Egyes szám ára 30 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Debrecen, Kollégium;
Ide kell küldeni a lap szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó
minden közleményt, előfizetést, reklamációt és hirdetési díjat.

Egyházkerületi gyűlést megnyitó imádság.

Mindenható Isten! Mennyel édes Atyánk!
Még a környékező veszedelmek és rettegések,
még a lelkünkön gyászoló szenvedések, még a
szívünk vérvét könnyező sebek, még a sátán
angyalának esapdosásai közepett is hálaadásra
buzdul a lelkünk jószágod iránt és szívünk moz-
dulása a Te dicsőséged szolgálatára najtja éle-
tünk cselekedeteit.

Hálát adunk Neked, hogy paizsodat elő ra-
gadván, elkergetted ellenségeinket; úgy, hogy
ha a palánkaink mentét nyaldosta is a tűz s
tapodták is az ellenség „szekerei és lovagjai”,
hazánk Kanaánja s Jeruzsáleme felett, mint a
fészken felrebbenő sas szárnyai, úgy maradtak
kiterjesztve a Te tökéletes oltalmad s mindenre
elégleges kegyelmed.

Hálát adunk Neked, hogy ha kire-kire kö-
zülünk reá sújtott is ostorod, hogy ha közülünk
kinek-kinek vállait kékké és sebekké törte is a
kereszt, adtál hitet, bizodalmat, bölcsességet és
erőt belátni, miszerint *nem egyéb, csak emberi
kísértés esett rajtunk, de Te hű vagy, aki nem
hagysz feljebb kísérteni, mint elszenvedhetjük,
sőt a kísértéssel egyetemben a szabadulást meg-
adod.*

Eme hitünk folytán vígan és áhítattal tu-
dunk dicsőíteni Téged a nagy, véres világláto-
gatás napján is. Minden szorongattatásokban és
veszedelmekben *jeleltébb diadalmaskodunk Az
által, aki minket szeretett; mert senki és semmi
sem szakaszthat el bennünket a Te atyai szerel-
medtől, mely vagy a mi Urunk Jézus Krisz-
tusban.* De, kicsodák is volnánk, hogy verseng-
hetnénk Veled? Hiszen a teremtmény a terem-
tőt nem vonhatja feleletre, vele perbe nem száll-
hat, nem tusakodhatik!

A szabadulás idején Benned örvendezünk,
a próbáltatások napjain is Benned nyugoszu-

és vigasztalódunk meg és nem szününk meg se-
gítsegül hívni a Te nevedet.

Oh! Szállj alá hozzánk nagy Isten szent
Fiad szerelmével, szent Lelked világosságával,
hogy abban a munkában is, melyre mint anya-
szentegyházad egyik tanácsa állattunk, *a hit
mellé ragaszthassunk jó cselekedetet, a jó csele-
kedet mellé tudományt, a tudomány mellé mér-
téktelenséget, a mértéktelenség mellé türelmet, a
türelés mellé kegyességet, a kegyesség mellé szere-
tetet. Amen.*

Dr. Baltazár Dezső.

Egyházkerületi gyűlést megnyitó beszéd.

Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Köz-
gyűlés!

Tisztelettel van szerencsém a közgyűlés megje-
lent tagjait üdvözölni.

Mostani közgyűlésünk a szokottnál valamivel
később tartatik meg, minek oka a változó ünnepek-
nek az idei évben való elhelyezkedése s ezzel össze-
függésben az a körülmény, hogy az egyetemes kon-
vent ülése is az idén később lett megtartva. De még
így sem tudtuk a főiskolai számadást előterjeszteni,
mivel az ezen késői időre sem készült el.

A még mindig folyó hosszú, véres háború követ-
kezményei, az ember-anyagban való óriás veszteség,
a nehéz megélhetési viszonyok s a nagy, még mindig
növekvő drágaság nagy mértékben érintik egyházi
életünket s az utóbb említett körülmények különösen
sújtják lelkészi karunkat. Különösen azon lelkészeink
jutottak nehéz helyzetbe, kik oly egyházakban szol-
gálnak, melyek a természetbeli szolgálmányokat
készpénzzé változtatták át.

Hazánkban a tisztviselők és alkalmazottak majd
nem kivétel nélkül részesültek a nehéz viszonyok
miatt drágasági pótlékban, csak a mi lelkészi karunk
nem jutott ilyen nemű segélyhez. Ennek folytán a

püspöki és főgondnoki karnak sikerült a vallás- és közoktatásügyi minisztertől, illetve a hadsegélyzőbizottságtól e célra egy aránylag csekély összeget az egész ország református lelkészi-kara részére 250,000 koronát kieszközölni.

Ezen összegből természetesen nem minden lelkészünk részesülhet, csakis azok kaphatnak belőle, kik különösebben vannak a viszonyok által sújtva. A mi egyházkerületünkre mintegy 70—71 ezer korona jut.

A legutóbb tartott egyetemes konvent megállapította azon módozatokat is, melyekkel a reformáció négyszázados évfordulója, mely a jövő 1917. évre esik, meg volna ünnepelendő.

Hogy minálunk a tábori lelkészség ügye nagyon hiányosan van rendezve, azt eddig is tudtuk, de a hiányosság nagy mértéke csak most a háború folyamán tűnt ki. Ezért a konvent ideje alatt, ha nem is hivatalosan, de magán megbeszéléseket tartottunk ez ügyben az ágostai testvérekkel, sőt az örökös tartományok Protestans Oberkirchenrath-jának elnökével is, hogy ezen mindnyájunkat nagyon közélről érdeklő ügy még a háború ideje alatt előkészítettén, a remélhetőleg nem nagyon messze levő békében méltányosan s jogos igényeinknek megfelelőleg rendezhető legyen.

Azon körülmény, hogy Debreczenben református theologiai fakultással ellátott állami egyetem létesített, a mi debreczeni főiskolánk, illetve kollégiumunk viszonyain sokat változtatott, amennyiben akadémiai tanszakainkat az egyetemnek kellett átengedni. Debreczeni kollégiumunk azonban ma is megvan s régi ősi feladatát, hogy egyházkerületünk hitvallását minden irányban tanítással és neveléssel lássa el, most is teljesíti. A régi tanszakokból megtartotta a főgimnáziumot és a tanítóképezdét s létesítette az egyetemi internátus körében a lelkész- és tanárképző-intézetet. Debreczeni kollégiumunk most is él s ez így is van a református köztudatban is, mit bizonyít azon körülmény, hogy kisebb-nagyobb adományok és hagyományok most is tétetnek a kollégium javára. Így legutóbb is egy nagy 100,000 koronás ösztöndíj-alapítványt tett ezen intézmény részére az Érmihályfalván lakó Lovass házaspár.

Megkivánok megemlékezni az egyházkerület egy régi érdemes tisztviselőjéről: Rózsa Sándorról, ki előbb mint főiskolai háznagy, utóbb mint főiskolai és egyházkerületi pénztárnok szolgálja 30 év óta szorgalommal, buzgósággal, szakértelemmel és teljes megbízhatósággal egyházkerületünket és főiskolánkat. Ezen érdemes tisztviselőt ez alkalomból a magam és az egyházkerület nevében tisztelettel üdvözlöm.

A mai ülésen csak a gyűlés megalakulásáig fogunk haladni, mert a lelkészszentelés végett a gyűlést fel kell függesztenünk, azonban remélhető, hogy a

szentelés után még marad időnk a délelőttől, hogy tanácskozásainkat folytathassuk.

Most pedig a megjelenteket még egyszer tisztelettel üdvözölve, a közgyűlést ezennel megnyitom.

Gróf Degenfeld József.

Egyház

Lelkészszentelés.

Az egyházkerületi gyűlés meghívása.

Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés! Négy esztendő távozott el tőlünk azóta, mikor utoljára lelkészszentelés alkalmát szereztünk. A négy esztendőnek utolsó kettője véres nyomokkal távozott. Hála legyen a kegyelem Istenének, hogy a veszedelem is távolodott tőlünk, úgy hogy ma már hazánkban viszonylagosan biztos határai között egybe gyűjthettük azokat a lelkipásztorokat, akiknek külső elhívásukhoz még a felszentelés díszje, apostoli ékesége hiányzott.

Mivel a felszentelés foganatját az öskeresztyén egyház rendje a közönséges keresztyén gyülekezet jelenlétéhez s a keresztyén gyülekezetnek ígért lelki adományok együttességéhez köti, felkérem az egyházkerületi közgyűlést, hogy a lelkészszentelés foganatosítása végett a debreczeni református nagytemplomunkban összejöjjön szent gyülekezetbe átjönni méltóztassék.

Dr. Baltazár Dezső

ARKHIPPIUS.

Lelkészszentelési egyházi beszéd.

Előimádság.

Hozzád kívánkozok a mi lelkünk és Benned nyugszik meg a szívünk. Felséges Isten, Atyánk a Krisztusban! Mert egyedül a Te változhatatlan hűségében és bölcs gondviselésedben van oltalmunk, reménységünk, bizodalunk.

Szent a Te neved és dicsőségeddel teljes a menny és a föld. Igazság és irgalmasság jár színed előtt. Kegyelmisséged véghetetlen és szereteted kifogyhatatlan.

Ennek a Te imádandó tökéletességednek bizonyosságát! és a mi idvezítésünkre bocsátád el e világba örök Fiadat, kibem megváltottál, hogy bűneink miatt lelkünk el ne vesszen.

Ezért a Te kibeszélheteilen nagy jószágodéri dicsőség és hálaadás Néked örökkön örökké!

Te rendelted eleve, hogy kinyilatkoztatott akaratod megvalósulása végett, Szentlelked kegyelmével képesített szolgálóid harcoljanak e földön a bűn és károhozat erősségei ellen, és hirdessék, hirdetve munkájuk, munkálva biztosítsák ama Te mozdíthatatlan

országod egykori dicsőséges eljövételét, amidőn Te lésszesz minden mindenekben.

Aldott légy, mennyei Atyánk, hogy gyarló, bűnös voltunkat nem tekintvén, minket ama Te országod örököséiül, munkásaiul és vitézeiül kegyelmedből elhívtál és a Rólad szóló bizonyágtételre, örök Fiad evangéliomának hirdetésére s választottaidnak lelki gondozására méltóknak tartottál.

Óh, ha ekképpen végeztél felőlünk, esedezve kérünk: áraszd reánk Lelked kegyelmét és áldását! Ihlesd meg szánkat és szívünket, hogy hivatásunk betöltésében hűségesek, életünkben feddhetetlenek, hitben állhatatosak, szeretetben buzgók, az igazság, szabadság és világosság szolgálatában tántoríthatatlanok lehessünk.

Tartsd fenn, gyarapítsad egyházadat, ápold, erősítsd a hívők szent egységét, vezérelj igéddel és Lelkeddel mindeneiket a Te igaz ismeretedre, hogy egyedül szent Nevedre térjen dicsőség, mennyen, földön mindenha.

Aldd és szenteld meg közelebről mostani egybegyülésünket, tiszteletünket; tedd foganatossá lelkünkben és gyümölcsözővé életünkben szent ígédet. Adj pályafutásunkhoz erőt, kitartást, győzedelmet, majd egykoron pedig mennyei hazánkban örök idvességet a mi Urunk Jézus Krisztus által. Ámen. Uri imádság.

Egyházi beszéd.

Alapige: Kol 4, 17: Mondjátok meg Arkhippusnak: Vigyázz a szolgálatra, amelyet nyertél az Úrnak, hogy azt betöltsd.

Keresztyén Gyülekezet!

A nepek ültetett apostola, Pál fogságban szenved a Krisztus evangéliomáért. Fennkölt lelke azonban odaszárnyal azoknak az általa alapított gyülekezeteknek körébe, ahol a hívőket a Szentlélek és az ige ereje a hit aranszálaival és a szeretet kötelekeivel egybekapcsolta immár a Krisztusban. Emellett, mint hű órálió, arról is gondoskodik, hogy a szolgatársai buzgólkodása folytán alakult gyülekezetek épsége megmaradjon és az itt-ott fenyegető veszedelmek áradata a Krisztus örökségének ne árthasson.

Ebből az okból és ily célból írta a Kolossébeli-eknek szánt levelét, amelyben rendületlen meggyőződéssel hirdeti a megváltó Krisztus örök dicsőségét, egyszersmind int, buzdít az állhatatos híhűségre és a keresztyén hivatáshoz méltó feddhetetlen életre.

Ebbe a gondolatkörbe illesztve kéri olvasóit az alapigénkben foglalt üzenet tolmácsolására.

Ámde — Szolgatársaim az Úrnak, kik közelből és távolból e szent alkalmatosságra itt egybeseregletünk — az apostol tulajdonképpen mihezünk is intézi ama komoly intést. Avagy elítélhetnők-e, hogy már az első hallásra az a gondolat ébredt fel lelkünkben, hogy ez az apostoli ige nagyon is időszerű, sőt

indokolt emlékeztetés reánk nézve? Hiszen, akik az élethivatás különböző téerein forgolódnak, többé-kevésbé rászorulnak a meg-megújuló figyelmeztetésre, serkentésre, buzdításra, hogy ne lankadjanak és a cél elérése előtt meg ne hátráljanak. Melyik harcos az, akit új meg új győzedelmi tette nem bátorítana a vezér, mind a végső diadalomig? Avagy melyik munkás az, akit veritéke jutalmának elvételéig kitarításra nem ösztönözne a lelkiismeret és a remény? Ha tehát ez a szempont minden működési téren érvényesül, akkor a lelkipásztori hivatással járó szent, komoly és felelősségteljes szolgálat méltó betöltése végett kiváltképpen nélkülözhetetlenek az ilyen apostoli intelmek, meghagyások és példák.

Annakokáért még ezekben a keserűséggel és megpróbáltatásokkal teljes komor időkben is örvendezhetünk lélekből, tapasztalván a mi Urunk és Ildvezítőnk abbeli jóságát, hogy az apostoli üzenet által emlékeztet minket az Ő kegyelméből nyert szent szolgálat hű betöltésére.

Ehhezképest alapigénk értelmében megkísérlem ez alkalommal a) megállapítani a mi szolgálatunk mibenlétét és b) feltüntetni azokat a főbb körvonalakat, amelyekben belül a szolgálatunkat betölteni tartozunk.

*

Bármely élethivatást az általa felmutatott eredmény és a belőle eredő áldás mértéke szerint értékelünk. A történelem tanúsága szerint még szent hivatások is nem egyszer váltak már bűn, romlás és kárhozat poklaivá, amikor elvesztették erkölcsi értéküket s a világbíró szigorú ítéllettel sújtotta azokat, akik az igazságot hamissággal akarták feltartóztatni (Róm. 1, 18.). Viszont a leggyőzhetőbb munkatér is nagy értékek forrása, ha az azon forgolódnak hűséggel és lelkiismeretességgel sáfárkodnak, amikor is üszteljük és méltóképen becsüljük őket. Ennyiben minden hivatás kivétel nélkül szolgálat, annyira, hogy Pál apostol a felsőbb hatalmasságokat, fejedelmeket, uralkodókat, szintén Isten szolgálóiul tekinti (Róm. 13, 1. 4.). A legfenségesebb érteimben vett szolgálat azonban a lelkipásztori hivatás, mert ennek rendeltetése az, hogy a jelenvaló és a jövő élet számára rakjanak le alapokat, gyűjtsenek kincseket és arassanak dicsőséget azok, akiket az ebben való foglalatoskodásra maga az Úr hívott el szolgálóul. Ilyen elhívott és rendelt szolgálói vagyunk az Úrnak mi is, szolgatársaim. Ilyen szolgáló volt Péter apostol is, aki minket, mint szolgatársait ekképpen int: „Legeltessétek az Istennek közöttetek levő nyáját, gondot viselvén arra nem kényszerítésből, hanem örömezt, sem nem rút nyereszkeskedésből, hanem jóindulattal, sem nem úgy, hogy uralkodjatok a gyülekezeteken, hanem mint példaképei a nyájnak“ (1Pét. 5, 2. 3.). Ilyen szolgáló volt Pál apostol, aki ismételt, több ízben,

*

nemes önérettel vallja magát Krisztus szolgájának és az Isten titkai sáfárának (Róm. 1, 1. 15, 16. 1Kor. 4, 1. 2Kor. 3, 6. 4, 1. Gal. 1, 10. Filip. 1, 1. 2Tim. 1, 3. Tit. 1, 1.). Ilyen szolga volt János apostol (Jel. 1, 1.), meg általában a többi apostolok (ACs. 4, 29. 16, 17.) és a próféták (Jer. 7, 25. 29, 19.), meg Mózes (Józs. 1, 1.), Dávid (Zsolt. 89, 4. 21.) és a kegyesek ezrei megannyian, akik az Isten céljának és ezzel az emberiség közjavanak szolgálatában hűséggel buzgólkodtak. Erre a szolgálatra választott ki és hívott el minket a mi Urunk, maga adván meg nekünk a legmagasztosabb példát a szolgálatra eme kijelentésével: „Az Embernek Fia nem azért jött, hogy Néki szolgáljanak, hanem hogy Ő szolgáljon és adja az Ő életét váltságul sokakért“ (Mt. 20, 28.), viszont: „Aki közöttetek első akar lenni, legyen ti szolgátok“ (Mt. 20, 27.). Habár tehát külső módon, azaz egyházalkotmányunk jogrendje szerint a gyülekezetektől nyerjük a megbízást a szolgálatra, mindamellett voltaképpen maga a szolgalat és az annak teljesítéséhez szükséges képesség és erő Isten ajándéka, melyben a Krisztus elhívása alapján részesülünk, mert „Ő rendelt némelyeket apostolokul, némelyeket prófétácul, némelyeket evangélistácul, másokat pedig pásztorokul és tanítócul a szentek (azaz a hívők) tökéletesbítése céljából a szolgalat munkájára, az Ő testének (azaz egyházának) építésére“ (Ef. 4, 11. 12.).

Ebből nyilvánvaló, hogy a lelkipásztori szolgalat eredete, intézménye és célja oly páratlanul fenséges és rejtősségteljes, hogy még, ha teljes erővel és buzgósággal igyekszünk is azt befeltetni, csupán annyit mondhatunk, hogy „haszontalan szolgák vagyunk mert amit kötelesek voltunk tenni, azt cselekedtük“ (Lk. 17, 10.). Viszont másfelől szünetlenül szem előtt kell tartanunk, hogy miután a mi szolgalatunk által maga Isten munkálja a lelkek idővességét (11. Hitv. Hitv. XVIII.), nekünk nem lehet és nem szabad a magunk érdemével kérkedni, mintha másoknál kiválóbbak, igazabbak és tökéletesebbek volnánk, sőt teljes alázatosságban és hivatásunk tudatában úgy kell forgolódnunk, mint ahogy a Krisztus szolgálóihoz és az Isten titkainak sáfáraihoz illik (1Kor. 4, 1.); és mivel ilyen szolgalatban vagyunk: amint a kegyelmet nyertük, ne magunkat prédikáljuk, hanem az Úr Jézus Krisztust, magunkat pedig úgy tekintsük, mint a reánk bízott hívőknek, mindenek felett pedig az Istennek szolgáit a Jézusért (2Kor. 4, 1. 5.)

Éppen ezért azt tartom, hogy bár mindenkor, főképpen azonban e jelenlegi alkalommal idején és helyén való dolog komolyan megemlékezni a mi szolgalatunk eme magasztos és mélységes rendeltetéséről, avégből, hogy ezeket tudván, bölcsességgel, híven és méltóképpen forgolódjunk a reánk bízottakban, mindenben magunkat adván példaképekül a jó cselekedetekben; a tudományban romlatlanságot,

méltóságot tanúsítva, egészséges, feddhetetlen beszédet szólva, hogy az ellenfél megszegyenüljön, semmi gonoszt sem tudván mondani rólunk (Tit. 2, 7. 8.), vagyis tömörebb kifejezést használva: „Vigyázz a szolgálatra, amelyet nyertél az Úrban, hogy azt betöltsed“ (Kol. 4, 17.).

Ez a gondolat irányítja rá a figyelmünket arra a kérdésre, hogy vajjon miben határozódik a mi szolgalatunk betöltése?

*

Köztudomás szerint, alig van olyan egyházi, tanügyi, társadalmi és állami vonatkozású munka, amelyből a magyar református lelkipásztornak többé-kevésbé ki ne járna a maga része. Teendőink megállapításánál és teljesítésénél azonban nem annyira a szabályrendeletek szigorúsága az irányadó, mint inkább a hivatástudat és a lelkiismereti hűség ama tündöklő erénye, amellyel Krisztus ékesíti föl nyájának pásztorait. Azért emlékezteti Pál apostol is Arkhippust arra, hogy ő a szolgalatot az Úrban vette át, ami azt jelenti, hogy mind a működésével, mind az életével az Úr dicsőségére kell lennie.

Mi is csak akkor felelhetünk meg igazán a hivatásunknak, ha a szolgalatunk a Krisztus szolgalatához hasonlónak, sőt lehetőleg azzal azonosnak bizonyul. Tudjuk pedig, hogy Krisztus azzal dicsőítette a mennyei Atyát e földön, hogy a Reá bízott munkát elvégezte (Ján. 17, 4.) oly módon, hogy úgy a szolgalatával, mint az életével bizonyosságot tett az Isten nevééről az emberek előtt (6. v.). Éppen így a mi szolgalatunk lefőbb része a bizottságtétel, vagyis a Krisztus munkájának teljesítése és életének követése.

Ami a Krisztus munkájának teljesítését illeti, ebben a tekintetben kétségen kívül legmagasztosabb teendők az igazság beszédének (2Tim. 2, 15.), az Isten országáról szóló evangéliomnak (Mt. 4, 23. 9, 35. 24, 14. Mk 1, 14.) prédikálása, olyan megfélemlíthetetlen bátorsággal és szent céllal, amiképpen Idvezítő Urunk cselekedte. Ehhez képest a Krisztus jó vitézeiként hordoznunk kell az ígéhirdetés munkájának gyakorta nehéz, de mindig gyönyörűséges terhét (2Tim 2, 3.); becsületesen helyt kell állanunk az evangéliomi küzdelmek és alkotások terén, hogy szegyet ne valljunk sem a gyülekezet, sem a lelkiismeretünk bírálata szerint (2Tim. 2, 15.). Elő kell állanunk az ígével alkalmas és alkalmatlan időben (2Tim. 4, 2.); oda kell hatnunk, hogy a Krisztus evangéliomának szelleme és ereje átjárja, megtermékenyítse, újjászülje a társadalmat, megszentelje a közéletet, és megvalósulásra segítse az egy nyáj és egy pásztor örökszép gondolatát (Ján. 10, 16.). És mint akiket az Úr az Ő házanépének őrállóul rendelt, prófétai nyíltsággal intenünk kell a hitellent, hogy megtérjen az ő gonosz útjáról és éljen Isten szerint.

Jaj nekünk, ha idejében meg nem intjük a gonosztevőt és az a büne miatt meghal, úgy, hogy nem tér meg az Úrhoz: vérét a mi kezünkből kívánja meg a szent és igaz Biró (Ezék. 3, 17. kk.).

Tévednénk azonban, ha azt gondolnók, hogy mi az ige kétélű fegyverével szabadon és korlátlanul bánthatnánk és egyházi, lelkipásztori hivatásunkat földi érdekek szolgálatában kiaknázhathatók, amiképpen cselekedtek az idők folyamán azok az álnok és önző kúfárok, akik az evangéliommal üzérkedtek, szégyenére a keresztyénségnek, kárára a hiszékenyeknek és bántalmazására a kegyelem Lelkének. Ám nekünk nem lehet és nem szabad olyanoknak lennünk, mint amilyenek még ma is azok, akik meghamisítják az Isten ígését; hanem tisztán, sőt szinte Istenből kell szólnunk az Isten előtt a Krisztusban (2Kor. 2, 17.). Sohase feledjük, Szolgatársaim, hogy Isten a kiengesztelés szolgálatát és a békéltetés ígését reánk bízta és amikor az Ő kijelentéséről híven, igazán bizonyosságot teszünk, nem mi magunk vagyunk, akik szólnak, hanem a mi mennyei Atyánk Lelke az, aki szól miáltalunk (Mt. 10, 20.).

Krisztus munkájaként végezzük lelki szolgálatunk egyéb teendőit is. Mert vajjon a kegyelem frigyébe beiktatás, meg az igazságot éhező és szomjúhozó lelkek megelégtetése az Úr szent vacsorájában, továbbá a tanítás, nevelés, vigasztalás, erősítés, aztán a lelki gondozás és egyházépítés ezer meg ezer feladata minő módon volna áldásosan éivegezve az evangéliom isteni ereje és üdvös hatása nélkül? Mind ezen feladatainkra állandóan emlékeztet bennünket az, hogy mi az Isten beszédének hirdetői, a próféták, apostolok, evangélisták hivatott állásai magunk!

De egyszersmind lelkipásztorok is, Krisztus ama meghagyása szerint: „Legeltessed, őrizzed az én juhaimat“ (Ján. 21.).

Ebben a feladatunkban összpontosul a mi szolgálatunk ama számtalan faja, amiket különleges meghatározással gyakorlati lelkipásztorkodásnak nevezünk. Erre vonatkozólag felesleges hangoztatnom, mily önzetlen odaadást, hűséget és lelkiismeretességet igényel ez a munkakör. Azt is szükségtelen emlegetnem, mily rendkívüli arányokban megszapordtak újabb időben az egyházépítés és léleg gondozás követelményei, úgy, hogy a más természetű, noha szintén emberies és keresztyén irányú teendők bekapcsolódása folytán ma már szinte roskasztó terhek nehezedenek a lelkipásztorok vállaira. Mert nekünk éppen úgy, mint ahogy hajdan az apostolok és evangélisták tették, fel kell keresni egyenként az igazságot éhező és szomjúhozó lelkeket, hogy ama mennyei kenyérral tápláljuk és az élet amaz italával üdítjük őket. Oda kell vinnünk a vigasztalás és váltás evangéliomát a szétszórttságban lakó, a bűneiken bánkódó, a börtönökben vezeklő, a kórházakban

sinylődő, a harctereken veritékező, a halállal tusakadó és általában a megfáradott, megterhelt, elalélt lelkekhez, hogy Krisztusban és Krisztus által megnyúgasztaljuk, Istenhez vezéreljük és az idvesség reményességével bátorítsuk őket. A lelkipásztori gondozás áldását érezni és tapasztalni óhajtja egyházunk minden egyes tagja a bölcstől a sirig szüntelen; viszont minden magyar református hívőnek elméjébe és szívébe be kell oltanunk azt a hivatástudatot, hogy néki a Krisztus egyháza építő munkájában tevékeny és áldozatos részt vennie vallásos és erkölcsi kötelesség. Amikor tehát az evangéliom-hirdetés szolgálatát az ige és a szó hatalmával teljesítjük: ugyanakkor az egyházépítés és léleg gondozás munkáját is a tények, alkotások, mindenek felett pedig egyéni, családi, társadalmi, nemzeti vonatkozásokban egyaránt tündöklő és követésre méltó példaadásunk útján végeznünk kell. Mivel pedig a példák vonzanak: a szolgálatunk gyönyörűséges betöltésével meg kell győznünk, rá kell bírunk a munkaképes tagokat arra, hogy ők, a királyi papság elvéből folyólag is, az Úrban nyert szolgálatukat velünk együtt karöltve és vállvetve, megannyi Arkhippusokként szintén hűségesen teljesítsék.

Szolgatársaim az Úrban és ti mindnyájan keresztyén atyámiai, mennyei elhívás részesei (Zsid. 3, 1.), figyelmezzünk szüntelen a mi hitvallásunk apostolára és főpapjára, Jézusra, aki, miként mindenha, úgy ebben a reánk szakadt viszontagságos és válságos ítéletidőben is iet, bátorít és buzdít bennünket hivatásunk betöltésére.

Ime maidnem két teljes esztendő óta nagy sok ellenségünk és gyűlölöink törnék reánk és szövetséges társainkra. Adáz önzés és zsarnokoskodási ösztön által üzött nemzetek minden emberies, keresztyéni, erkölcsi és műveltségi törvényt lábbal tapodva, hadat üzentek az igazság, a szeretet, az evangéliom és testvériség örök elveinek és égő üszköket dobtak a békés népek közé, hogy elhamvasszák századok alkotásait s igájuk alá görnyesszék a fél világot. Ámde él az örök Biró, az élet, az igazság és a szabadság fejedelme és rövidesen ítélni fog részrehajlatlanul.

A mi kötelességünk ebben a nagy világrázkódásban sem lehet más, mint az Úrban nyert szolgálatunk betöltése és ezt, amiképpen híven buzgókodtunk cselekedni idáig, akképpen cselekedni fogjuk mindvégiglen, Isten segedelmével. Hogyha kell: akkor semmivel nem gondolunk, még életünket sem tekintjük drágának, csakhogy a seregek Urának, Istenének nevében, Krisztus vezérsége alatt megvívjuk a nemes harcot, betöltsük szolgálatunkat a Lélek, az ige, az evangéliom, az erkölcsiség kánona szerint — el egészen a diadalomig.

A reménységnek Istene töltsön be egyen-egyen

titeket minden örömmel és békességgel a hívésben; tegyen készségekké mindnyájatokat minden jóra, hogy legyetek ennek a hősök vérével megszentelt magyar hazának hű fiaai, az idvezítő Krisztusnak engedelmes, háládatos, jó szolgálói, hirdetvén az Ő tudományát, cselekedvén az Ő akaratát, követvén mindenben az Ő nyomdokait és odaszánván magatokat mindenestől élő, szent és kedves áldozatul Istennek, a Jézus Krisztus által, akinek dicsőség örökkön-örökké. Ámen.

Utóimádság.

Szent Isten, mennyei Atyánk! Hálákat adunk Néked Lelked ihletéért és ígéd világosságáért, mellyel minket most is megajándékoztál. Magasztalunk kegyelmedért, mellyel hivatásunk és szolgálatunk betöltése végett mindidáig gyámolítottál. Dicsőítünk a hit, a szeretet és a reménység áldásaiért, melyeket számunkra állandó örökségül biztosítottál a Krisztusban.

Vajha ily végtelen jóságodnak tapasztalata és tudata szünetlenül buzdítana minket engedelmességre, hűségre, bizodalomra és szeretetre Irántad, akitől száll alá minden jó adomány és tökéletes ajándék. Vajha egész életünk Néked tetsző lelki hálaáldozat és buzgó szent szolgálat lenne a Krisztus által.

Cselekedjed, mennyei Atyánk, hogy nagy neved imáadásában, országod terjesztésében és akaratod teljesítésében soha meg ne lankadjunk, sőt pályafutásunkban időről-időre, nyomról-nyomra, nyereségről-nyereségre állhatatosan kitartsunk és gyarapodjunk.

Lelked hathatós munkája és ígéd ereje által szenteld meg szívünket, lelkünket, indítsd hittel ékeskedő cselekedetekre akaratunkat, és a Krisztus teste élő tagjaiként egyesíts a szeretetben mindnyájunkat — a Te dicsőségedre.

Tartsd fenn és növeljed egyházadat, szilárdítsd alapjait, építsd védbástyáit és evangéliomod világosságával, melegével, erejével boldogítsd választottaidnak seregeit széles e világon.

Virágoztassad, gyümölcsöztessed az idvezítő hit, az igaz tudomány és tiszta erkölcs veteményes kertjeit és sokasítsd meg sokszorososan és neveld Lelked által szent félelemben nemzetünk fiait, leányait végtelen időkig.

Aldd meg Isten királyunkat a bölcsesség, erő, igazság és kegyelmesség ajándékaival bőségesen, hogy a gonosz ármánykodásaitól megmentse és dicsőséges békességben kormányozza országainak népeit nemzetékről-nemzedékre.

Szánd meg, tartsd meg, áldd meg Isten magyar nemzetünket, melyet atyai karjaidon szent örökségként hordoztál mindeddiglen. Ragyogtassad dicső nevét, tedd állandóvá boldogságát, teljessé békességét, amíglen áll a nap és ameddig fénylik a hold a mennyboltozaton.

Aldó kegyelmed boldogságát áraszad magyar hazánkra: hadd legyen állandó békesség bércein és igazság halmain; arany kalászokkal ékeskedjék rónasága, legyen boldog minden lakosa s Tenmagad légy oltalma, erőssége, bizodalma böles akaratod szerint.

Istenünk, Atyánk! Te, ki igazságos ítéletedből sok bajt és nyomorúságot éreztettél velünk az utóbbi időkben, óh, könyörülj immár rajtunk, vidámitsd meg ismét szívünket, buzdítsd fel örömeinkre lelkünket, világosítsd meg szent orcádat rajtunk, adj békeséget nekünk, majdan pedig örök idvességet a mi Urunk Jézus Krisztus által. Ámen.

Úri imádság.

Megáldás.

Erdős Károly.

Beszéde a felszentelendőkhez.

Szeretett Szolgatársaim! Egy futamnyi útról a kiindulás pontjához visszatértetek, hogy jé ástok erejének próbájáról számot adjatok. Nem volt az út hosszú; de annál nehezebb. Utolsó szakaszán az egész világot verte s veri az ítéletes vihar s a világgal egybe vert és ver titeket is. A sátán angyalának csapdosása titeket bánthat legkeservesebben, akik a békesség krisztusi munkájára csak nem rég indultatok el s ime ily hamar harci trombitát kellett ajkatokra venni és pedig őseitek hűségéhez, dicsőségéhez méltóan bizonyos zengéssel. Titeket csalt meg a való világ legfájdalmasabban, mert frissen épült eszmények romjain fell siránkoznotok. Mosolygó kép után ment a reményetek s a világ eltorzult ábrázátja hátráltat vissza benneteket. Hitetek próbájául eljárt hozzátok a nyomorúság, reátok tördelte az ablakot a gyűlölet, véres kezével utánatok nyúlt a veszély, reátok borúlt a magatok s a nvájatok gyásza, vállaitokra szakadt a Krisztus keresztje, melyen szemetek láttára feszítette meg a világ Jézus reánk örökül maradt szerelmét. Ahelyett, hogy harmatos hajnalon plántálhattatok és önfozhattetek volna: sötét nap és véres hold alatt holttesteken lépkedtetek által.

Meg tudott-é maradni a látásotok iránya elfordulva a sötétségtől a világosság felé? A sátánnak hatalmassága nem kápráztatott-é el, hogy Istentől feléje hajoljatok? Tudjátok-e még bizonynal, kinek hisztek? Áll-é még hitetek alatt szilárdan a fundamentum, amelyen kívül mást senki sem vehet? Eme kérdések próbakövére vessétek hivatástok, elhatározástok erejét! Próbáljatok megnyilatkozott egeket látni s ha onnan felülről az igazság és kegyelem magasságából „Ámen“ zendül bele a lelketekbe, akkor nyugodtan esküdhettek fel az Isten országa hű vitézeivé.

E nyugalom birtokában esküdjetek tehát!!

(Eskütétel.)

Szeretett Szolgatársaim! Reá van hát támasztva jövő életetek minden kötelessége papi eskütök szent pontjaira. Amit fogadtatok, álljátok is meg, hogy úgy segítjen benneteket az Úr. — Esküvéstök pontjai közül egyet akarok különös nyomatékkal életem állítani: azt, amelyik az Isten ígéjére vonatkozik.

Elöttem Pál apostol nem ott emelkedik legmagasabbra, amikor a damaskusi válaszában hatalmas lelkének villámfogóján keresztül egy szempillantás alatt magába olvasztja a mennyei tüzet; nem is ott, amikor éheznek, szomjúhoznak, mezítelenkednek, bántalmat szenvednek, bűnjósok, gyaláztatnak, világ szeméjévé, mindeneknek söpredékévé lesz szívesen a megismert igazságért; nem is Athénben, amikor legyőzi az areopag bölcseit; nem is, amikor dícsérik a maga elvetett állapotával, nem is a fogságban, nem is a mátyórságban; hanem, amikor Rómába ezt üzeni: „nem szégyenlem a Krisztus evangéliomát, mert Istennek hatalma az minden hívők idvességére“.

A küzdelmek és szenvedések forradalmaiban még szilárdabbá lesz a lélek oszlopa; ami hőssé tesz, azért szívesen van fizetve minden ár; a koszorú virága minden sebet dicsőség engesztelő biborával takar. Az igazság melletti megállás legnagyobb próbája akkor jön el, amikor a lélek tanúsága mellett eljárnak hüvös felsemvevéssel, mosolygó kétkedéssel, fölényes lenézéssel az emberek; amikor a nagy hatalmasságok és fényességek láttán törpeség és szürkesség gondolatai kezdik ébresztgetni a szégyenkezést. Pál apostol mindezeket látta maga elé meredezni és villogni a világváros óriási méreteiből. Még sem szégyenlette a Krisztus evangéliomát, mert előtte minden földi méreteknél, akár mélységökben, akár magasságokban, akár tudományban, akár hatalomban, akár fényességben, akár termékenységben föléje magasodik Istennek hatalma: az evangéliom. A megfeszített, meghalt és feltámadott Krisztus evangélioma.

Szeretett Szolgatársaim! Első sorban is igehirdetők vagytok. Isten ígéjével teljesejétek meg tehát a lelketek s ilyen lélek teljességéből szóljon a szátok. Ne nézzetek sem időt, sem helyet, ne válogassatok alkalmatosság vagy alkalmatlanság között: a feltámadott Krisztus evangéliomáról való bizonyágtételek mindig méltóságot, erőt, győzedelmet ad titektek. Az általatok híven és tisztán hirdetett evangéliomi tudományt akármilyen ügyefogyottnak, akármilyen divattalannak és előkelőtlennek tekintse is a világ, ne szégyeneljétek, mert az evangéliom azoknak botránkozás, akik elvesznek, azoknak pedig, akik megtartatnak: Istennek ereje. Alakulhat, gyülekezhetik, halmozódhat e világon egész szélességben akár az égig is emberi tudományból, földi erőből bármilyen hatalom, végül győztes mégis a feltámadott

Krisztus evangéliomában megjelent isteni erő lesz, mert a földi hatalom csak egyeseké, az isteni erő pedig hit által mindenkié. Koldúsé épen úgy, mint királyé.

Ennek az erőnek s az azt adományozó kegyelemnek láttán alázatosság jele képen rogyják meg Isten előtt a térdetek.

Beszéd a gyülekezethez.

Szeretett gyülekezet! Református egyházunk az egyetemes papság elvi alapján áll. Mindenki ugyanazt a kegyelmi ígéretet vette. Hit által mindenki részesévé lesz a papságnak, amely Isten országában a Krisztus főpapsága alá rekesztetett; mindenkinek éreznie kell a küldetést és felelősséget, amellyel a Krisztus evangélioma által történt megvilágosítás beállította az Isten dicsőségének munkásai közé. „Ti vagytok a földnek sava, ti vagytok a világnak világossága“ mondotta Jézus mindazoknak, akik lelki alázatosságuk, sirásuk, szelídségük, igazság utáni éhségük, szomjúságuk, irgalmasságuk, tiszta szívük, békességre igyekezőségük, háborgatásuk, szenvedésük folytán ígéretet nyertek a boldogságra. Senki nem vehet tehát másra, nem okolhat, nem vádolhat papi közvetítőt, ha üres a szíve minden boldogságtól s a lelke minden emelkedésre képtelen.

„Választott nemzetség, királyi papság, szent nemzet, megtartásra való nép vagytok, hogy hirdessétek annak hatalmas dolgait, aki a sötétségből az ő csodálatos világosságára hívott el titeket“, mondja Péter apostol az egész gyülekezethez. A királyi papság koronája ott ékeskedik mindenki fején tehát és jaj mindenkinek, ha akár hitetlenséggel, akár tagadásal, akár hitetlenséggel leejti a porba.

Földnek savává, világnak világosságává, királyi papsággá azonban csakis a megfeszített és feltámadott Úr Jézus Krisztusban való hit által lehetnek az emberek. „A hit pedig hallásból vagyon“. *Mimódon hisznek abban, aki fölül nem hallottak? És mi módon hallanának prédikáló nélkül? Lenni kell tehát olyanoknak, akik épen a prédikálásra küldettek; akik biztonnyal elhiszik és van is róla külső tanúsítványuk, bizonyosságuk, köteleztetésük, hogy igehirdetőkül hivattak el s e hivatásban meg is maradnak; akik, ha megkönyörítkezi őket hiúságos kilátásokkal a világ, joggal szólhatnak így a gyermek Jézus után: „Mi dolog, hogy engem kerestek? Avagy nem tudjátok-e, hogy nekem azokban kell foglalatoskodnom, amelyek az én Atyámnak dolgai?“*

Ilyenekül szenteltük most fel a lelkipásztorokat. Szép, de súlyos hivatásra. Nekik kell magokat odaadni példaképpen mások elé az alázatosságban, türelemben, szenvedésben, ismeretben és pedig az Úr Jézus evangéliomának ismeretében; mert csak ebben az

ismeretben van szeretet; más „ismeret felfuvalkodottá tesz”. Nekik kell inkább megsanyargatni és rab-ság alá adni magukat, semhogy prédikálásuk hitető beszéddé süljedjen alá. Ők állanak ama bizony-ságtévők első sorában, akiknek az életük drágaságára sem szabad gondólni, amikor az isteni igazság leszá-molást tart a világ hazugságaival.

Gyönyörűség ez a hivatás: a martyromság gyö-nyörűsége. Dicsőség ez a küldetés: a keresztnak dí-csősége!

Hogy a felszentelt lelkipásztorok eme szép se-rege hivatását gyönyörűségére tölthesse be és ke-resztjét a maga és Isten dicsőségére hordozhassa, jer-tek imádkozzunk értük:

Imádság lelkészszenteléskor.

Gondviselő Isten! Mennyei édes Atyánk! Szár-nyaidnak árnyékában nyugosznak mi bátorsággal, biztosságban orcád fényével járunk. Hatalmas is vagy, jóságos is megtartani, ami kedved szerint való s avagy volna-e kedved szerint valóbb e földön, mint a Te anyaszentegyházad, amelyben a Te dicsőséged munkája folyik, hová tökéletes országod fényét előre veti s amelynek diadaláért egyszülött Fiadat az Úr Jézus Krisztust adtad áldozatul.

Hála legyen Tenéked, hogy ezer esztendőök viha-rában annyiszor hajlítottad le egeidet, annyiszor szállottál le oltalommal, segítséggel és megszentelés-sel. Ime mostan is érezzük, hogy lehajlott egeid sá-tora alatt vagyunk és hogy mindenre elégséges ke-gyelmed ajándékképpen szállott le ránk.

Lelkipásztorokat állítottál isteni munkád gyö-nyörűséges igáját viselni készen. Ami erőt most a Te szolgálatodra ajánlnak, ami elhatározással most szent Fiad keresztje alá felkinálkoznak, ami remény-séggel szántani, ami bátorsággal küzdeni, bölcseség-gel vezetni, szeretettel építeni készülnek s ami hittel nagy neved köszikláját most átölelik — szenteld meg mindazt, oh! szenteknek Szentje — szenteld nekik idvességre a gyarlóság, anyaszentegyházadnak dia-dalra a pokol kapui felett.

Láttasd meg velök az aláztságban a felma-gasztalást, a szolgálatban az eisőséget, a szeretetben a hatalmat, a türesemben a nyugodalmat, a szenvedés-ben, háborúságban és sebekben a dicsékedést.

Láttasd meg és tedd munkássá általuk szent Fiad evangéliomának azt az erejét, amellyel a világot meg-győzhetik, s példájának azt a tudományát, amellyel megtagadhatják önmagukat, hogy a Te népeid ő utánuk menve jussanak Tehozzád mindig közelebb s a pásztorok cselekedeteiben a Te Lelkedet látván, dicsőítsenek Téged: mennyei Atyánkat. Amen.

Dr. Baltazár Dezső.

*

A felszentelt lelkészek köszönő beszéde az egyház-kerületi közgyűlés előtt.

Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Elnök-ség! Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Köz-gyűlés! A tőlünk csak az imént elröppent, de ránk nézve örökké emlékezetes órán a lelkipásztori szent szolgálatra felavatott kartársaim megtisztelő bizalma folytán nekem jutott az a szerencse, hogy Főtiszteletű és Méltóságos Püspök úrnak, valamint a Nagytisz-teletű Esperes uraknak legmélyebb hálánkat és kö-szönetünket nyilvánítsam azon lekötelező szívessé-gökért, hogy bennünket a nemes harc megharcolá-sára és a nehéz, de gyönyörűséges iga hordozására a hivatás betöltésének égő vágyával és ifjúságunk sok szép reményeivel indulókat, a mai napon az atyák áldásában részesítettek. Mi már több-kevesebb idő óta mindnyájan hordoztuk e gyönyörűséges iganak terhét és ha szolgálatunk méltósága és hű betöltése eddig is nagy elkötelezést jelentett számunkra; úgy sokszoros mértékben elkötelezve érezzük arra ma-gunkat most, annak az eskünek az elhangzása után, mellyel szolgálatunk hű betöltését az élő Isten színe előtt fogadtuk. Mert, ha eddig pályánk szeretete, tisz-tességének megóvása, emelése és ifjú szívünk lángoló lelkesedése indított e szolgálat betöltésére, úgy ez-után már nemcsak szívünk vágya, nemcsak lelkesé-désünk és lelkiismeretünk, de az élő Isten szentséges neve is kényszerít bennünket arra. Kényszerít — úgy érezzük — különösen e felelősségteljes, vérzivataros, komoly napokban, mikor a csüggedők bátorítása, a szomorkodók vigasztalása, sok fájló köny letörlése és a veszteség által megsebzett szíveknek az evangéliom balzsamával való begyógyítása a mi legnagyobb jelen-lőségű, szent feladatunk.

Nehéz, de gyönyörűséges feladat ez. Am nehéz-séget megkönnyíti, gyönyörűségét említi az, hogy olyan vezet, világoskodik előttünk, mint Főtiszteletű és Méltóságos Püspök urunk, kinek minden szava út-mutatás, minden lépése bátorítás és buzdítás, egész élete példaadás minékünk a hűséges pásztorkodásra.

Mi, amidőn ez ünnepélyes pillanatban még egy-szer kifejezzük hálánkat és köszönetünket azért az áldásért, amelyben bennünket a mai napon része-sítettek és amidőn itt a főtiszteletű és méltóságos egy-házkerületi közgyűlés tagjai, a mi anyaszentegyhá-zunk vezérei, örállói, méltó dicsékedései előtt még egyszer megújítjuk azon ígértünket, hogy az életünk sem lesz drága, csakhogy szolgálatunkat betölthet-sük, — azzal a hő óhajtással, esedező imádsággal tá-vozzunk el innen megszentelve és megáldva, hogy az a jóságos Isten, aki e nehéz időkben ilyen gondvise-lésszerű vezéreket és örállókat rendelt a mi anya-szentegyházunknak, éltesse, áldja meg őket még na-gyon sokáig, hogy velök és általok legyen növeke-

dése, virágzása a mi magyar református Sionunknak és e református Sion munkássága nyomán legyen erősödése, örökélete a mi sok sebtől vérző, de általunk a halálig való hűséggel szeretett magyar hazánknak, nemzetünknek!

Boros Jenő,

Gyülesteremben a felszentelt lelkészekhez.

Szeretett Szolgatársaim! Tisztesség-adástokat, mellyel meghajlítjátok magatokat egyházkerületi közgyűlésünk színe előtt, szívesen fogadjuk.

Öröm szökteti szemünkbe a könnyet, mikor az Úrnak eme csupa lelki-vezérekből alkotott seregén végig tekintünk. Látjuk bennetek munkára indulni s hisszük diadalra is jutni azt az erőt, amely az evangéliom tiszta, hamisítatlan kútfejből eredve, magyar református egyházunk s benne kiváltképpen tiszántúli egyházkerületünk nagy és szent hagyományaitól meghatványozva, hivatott a tiszta keresztyén-séget és a magyar kálvinizmust minden idegen lélek káros hatásától távol tartani.

Ne gondoljátok, hogy ha a szentírás kijelentése szerinti reménylett dolgok valóságát hiszitek s a nem látott dolgokra is reá épül a meggyőződésetek, ne gondoljátok, hogy ezzel megaláztátok, legázoltátok volna magatokban s az életben azt a haladást, melynek szabad útjára kibontott zászlóval hívunk mindeneket. Más az isteni tudomány és megint más az emberi tudomány. Amaz lényeg, emez forma. Egyiket a másik mértékével megmérni nem lehet. Amaz el lehet rejtve a bölcséktől és megjelentethetik a kis gyermekeknek; emebben lehet valaki tudós és megis Isten országában nagyon senki, nagyon boldogtalan. Itt a lelkek tud járni oda is, ahova nem ér fel az emberi ész, ezzel csak a magassághoz mutatják a méltóknak magatokat.

Nektek a földet kell felemelni; ezt a vérbe és gyalázatba sülyedt földet, amelynek nem volt mentése sem a tudománynál, sem a műveltségénél. Nektek ez a magyar földet kell felemelni az erőnek arra a fokára, ahová nem ér fel semmi földi hatalom ostroma. Emeljétek fel hittel. A feltámadott Jézusról való prédikálással és bizonyágtétellel. Az utolsó ítélletig tartó Magyarországot más erővel úgy sem lehet megépíteni sem néktek, sem a világon senkinek.

Legyen Isten áldása rajtatok, hogy foganatossá tehessétek ezt az erőt.

Ki- és elbocsátás.

Szeretett Szolgatársaim! Most pedig ti is készen lévén a szolgálatra, én mint az Úrnak szintén egyik méltatlan, de hivatalos szolgálója, kibocsátalak benneteket, hogy hirdessétek a tiszta ígét feddhetetlenül; sohasem magatokat prédikálván, hanem a megfeszített és feltámadott Jézus Krisztust élete és halála, fel-

támadása és mennybemenetele összes hasznaival. Kibocsátalak, hogy szolgáltassátok a sákramentomokat: a kegyelemnek jegyeit, az idvesség pecsétjeit, mindig Istenre tekintvén és mutatván, aki mindenható hatalmával és tökéletes kegyelmével a lélek esodáit megteljesítheti a porban is.

Elbocsátalak, mint juhokat a farkasok közé, hogy erőtelenségekhez hozzá vevén hit által a Szentlélek hatalmát, diadallal tusakodhassátok minden hatalmasságok ellen, amelyek fölemelik magukat, hogy a Lélek munkáját elrontanák. Menjetek el szólni és élni Krisztus által az ő törvénye szerint Isten dicsőségére.

Dr. Baltazár Dezső.

Egyházkerületünk tavaszi közgyűlése

Kétszázhatvanegy közgyűlési és 16 bírósági ügy várt elintézésre. Június 13-án d. e. végzett a bíróság, délután az esperesi-kar szokásos értekezlete ülésezett, a közgyűlés dr. Baltazár Dezső püspök és gróf Degenfeld József főgondnok elnöklése alatt június 14-én reggeli 9 órakor vette kezdetét a kollégium dísztermében. Püspök urunk gyönyörű imádságát lapunk legelejen közöljük. Szintén igyekeztünk közölni főgondnok urunk mindenre figyelmet s gondot fordító megnyitó beszédét. Tudomásul vette a közgyűlés a távol maradó tagok bejelentéseit.

A bihari egyházmegye Kuróvszky Ferenc kir. ügyészt, a hevesnagykunsági egyházmegye dr. Némethy Károly államtitkárt s v. b. t. tanácsost választotta s nyerte meg gondnokául. A közgyűlés örömmel vette tudomásul a szerencsés választásokat s istentől segítséggel sorába az új gondnokokat, kiknek megválasztása felett érzett nem csekély örömeinkről lapunkban is hírt adtunk. A szavazatbontó-bizottság megválasztása s a megjelentek igazolása után a közgyűlés megalakult s meghozta az elnöki megnyitó beszédhez csatlakozó határozatait. Ezek között jegyzőkönyvi elismerését fejezte ki Rózsa Sándor kollégiumi s egyházkerületi pénztárnok hivatali működése felett, ki immár harminc év óta szolgálja kollégiumunkat.

Újfalussy Béla korára s betegeskedésére való hivalkozás mellett lemondott a világi tanácsbírói állásról. A visszalépő tanácsbíró, míg egészsége engedte, nagy buzgósággal munkálkodott egyházi és iskolai ügyeink körül. Ennek elismerése mellett, de mégis sajnálattal vette tudomásul a közgyűlés a lemondást. Együttal kitűzte az új tanácsbíró választására a szavazatok beadásának a határidejét s a szavazatbontó-bizottságot a szokásos formák közt való működésre megválasztotta.

Számon vétettek a felszentelésre jelentkező ifjú

lelkészek. Számuk 104 volt. Gyönyörű gárda. Egy kis hadsereg, melyre vezéreink nemes büszkeséggel tekinthetnek s joggal várhatják tőlük a lelkiek harmezéjén a bátor tusakodást s a győzedelmi babért. A számonvétel után a közgyűlés az ifjú lelkészi sereggel a nagytemplomba vonult, hol a szokásos egyszerű, de annál felségesebb szertartás közt a felszentelés végbe ment. Ennek részleteiről lapunknak szintén más helyén számolunk be.

Az ünnepélyes aktus bevégeztével a közgyűlés újból megnyílt. Püspök urunk még egy lelkesítő beszédet intézett a szétoszló ifjú lelkészekhez s ennek megtörténtével folytatólagosan tárgyalás alá kerültek a tárgysorozaton felmutatott közgyűlési tárgyak.

Püspök urunk bemutatta gróf Tisza István miniszterelnök s dunántúli egyházkerületi főgoadnok köszönő levelét, melyet egyházkerületi közgyűlésünk üdvözlétére válaszul küldött. A válasz lelkes éljenzés közben vétetett tudomásul.

Bejelentetett özv. Czucz Lajosné Kádas Lília úrnő halála, ki kollégiumunk pénztárába több évvel ezelőtt 50.000 koronás alapítványi összeget fizetett be. A közgyűlést a fenkölt lelkületű nő halála felett részvételt fejezte ki s emlékét jegyzőkönyvében halálával örökíti meg.

Amiatt, hogy a folyó tanévben érettségit tett, de besorozott s katonai szolgálatra alkalmazott tanuló ifjak elmaradása miatt, amennyiben azok egy része a hittari pályára szándékozik menni, a hittartalommal kapcsolatos feladataikat szívesen átveszi a püspök urunk bölcs előrelátásból a vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz fordult azzal a kérvénnyel, hogy a hittartalmi pályára lépni szándékozó ifjak mentessenek fel a katonai szolgálat kötelezettsége alól. A közgyűlés nagy megnyugvással értesült a gondoskodó lépésről. Reméljük, hogy az óhajtott siker be fog következni.

Püspök urunk bejelentette, hogy a múlt közgyűlés megbízásából kifolyólag megkötötte a Hegedüs és Sándor könyvkereskedő céggel a pótszerződést. A bejelentést a közgyűlés tudomásul vette.

Az országos protestáns árvaházban az egyházkerület által fenntartott alapítványi helyre gesztelyi Nagy Béla növendéknek az elnökség által történt felvételét a közgyűlés helyesléssel vette tudomásul.

Szintén tudomásul vette azt, hogy a nagyszalontai egyházmegye a Hegedüs Albert ügyében vett megbízatásban eljár.

Debreczen sz. kir. város és a debreczeni egyházközség a hadiárvaházi nagybizottságba, Debreczen város a zsoldárbizottságba és a nyomdaügyi küldöttségbe küldött megbízottait bejelentette a püspöki hivatalnak. A bejelentések tudomásul vétettek.

Megfelelő vizsgáló munkálat megállapította, hogy

a radnalippai egyháznak lelkészválasztó joga fennáll. Tudomásul vétetett.

A konventi elnökség arról értesítette egyházkerületünket, hogy az egyetemes konvent már előleges intézkedés következtében még 1916-ban kiadja az egyetemes névtárt. Közgyűlésünk erre való tekintetből a folyó évre kiadni rendelt egyházkerületi névtár előállítását erről az évről az 1917-ik évre kívánja halasztani.

Az országos lelkészi nyugdíj-intézeti végrehajtó bizottság jövőre értesíteni fogja püspökünket a lelkészi nyugdíjazásokról. Ennek tudomásul vétele mellett fenntartja közgyűlésünk azt a püspöki intézkedést, mely az esperesi hivataloktól a lelkészi állások megüresedéséről szóló jelentés felterjesztését várja.

Ellátta még a közgyűlés dr. Tóth Lajos előadása mellett a rápolti iskola telekkönyvi, a csorvási és magyarpécskai egyházak vallásszérelmi ügyeit.

(Folytatjuk.)

Halottaink

Mészáros János kecskeméti református lelkipásztor, konventi tag, egyházmegyei és kerületi tanácsbíró, életének 68. lelkipásztorkodásának 41-ik évében, rövid szenvedés után, folyó hó 19-én este az Űrben esendesen elhunyt. Temetése a kecskeméti egyház és társadalom osztatlan nagy részvete mellett 13-án történt a főiskola előtti téren. Nagy szerepet vállalt benne volt a megholtakról, kit bűnbánó szívből emlegettem, gyermekeim és vejeim kívül unokák és testvérek igaz kegyelmű kiseri utolsó útjára, anyakezete lelki gondozásában, építésében és felvirágoztatásában fáradhatatlanul, erélyesen és sikeresen működött, a közügyek és társadalmi munkái nagy érdeklődéssel és áhítatosan buzgólkodott, miért is mindenütt tisztelték, becsülték, méltányolták fáradozásait. Annyi küzdelem, annyi hatás, alkotás, annyi siker után legyen könnyű és édes siri álma. Neve és emlékezete cselekedeteiben kitörülhetetlenül él.

Happál Benő lelkipásztor-társunkat és ícsőségét mélyeséges fájdalom érte, minthogy cisőszerűlő gyermekük, istenfő és emberszerető jó fiuk, a legpéldásabb hűségű gyermek és testvér — **Happál Dezső** — a cs. és kir. 21. vadászszázalaj hadapródjelölt fővadásza, folyó évi május hó 30-án, egy ellenséges támadás visszaverése alkalmával goiyótól sziven találva, hősi halált halt. A 19 éves és legszebb reményekre jogosító ifjút érettségi vizsgája után fegyverbe szólította a parancs és a halál mezejére vitte a kötelesség. Őszinte benső részvétellel osztagozunk a buzgó, keresztyén lelkipásztori család gyászában és esdő fohászbán kérünk vigasztalást, megnyugovást a bánattal sújtott szíveknek. Isten óvja ily csapástól az övéik miatt aggódó apákat, anyákat és családokat!

Az idvezült drága ifjú emléke felett virrasszon a szülei, testvéri, bajtársi és nemzeti kegyelet! Ama boldog viszontlátásra!

Irodalmi szemle

Papp Géza m. kir. táborig református lelkész tíz nyomtatott ívre terjedő, izléses és takaros kiállítású időszéri munkát írt és adott ki „Egy táborig lelkész harcéri naplója” címmel, ajánlva Jenő királyi főhercegnek, mint az összes délnyugati fegyveres erők parancsnokának. Olvasható e könyvben két buzgó beszéd a katonákhoz, illetőleg honvédekhez, továbbá egy adventi és egy őszi imádság; ezenkívül az író elmélkedési jellegű és hazafias szellemű közleményekkel köti le érdeklődő figyelmünket. Noha az itt egybegyűjtve levő cikkek különböző lapokban napvilágot láttak, mindamellett helyesen cselekedte az ifjú író, hogy azokat — főképpen bajtársai óhajlására is — könyvalakban kiadta és ezzel módot nyújtott arra, hogy szélesebb körben is ismeretessé lehessen a hazánkért küzdő és szenvedő katonák között teljesített lekipászori munkája. A közvetlenséggel és egyéni tapasztalatok hatása alatt, harcérien írott eme munka, úgy korszerű gondolatai, mint keresztényi szellemű célzata és hazafias lelkesedései ianuskodó tartalma alapján bizonyára megérdemelt méltánylásban fog részesülni és egyik maradandó emléke lesz a jelenlegi „történelmi nagy idők” tényeinek. Ajánljuk úgy lelkészeink, és tanítóink, mint főképpen ifjúsági könyvtáraink öreinek figyelmébe. A díszes vászonkötésben 1 K 80 f. Megszerezhető Hegedűs és Sándor könyves áruházában.

Különfelek

A hétről.

A Szentlélek kitöltetésének ünnepével kezdődött az idők sokkáján immár alápergett hét a legzáróbb Debreczenben és itt is azok, akik a kerületi gyűlésen és az azutal kapcsolatos ünnepségeken részt vettek, bizonyára érezték a Lélek ihletét, erejét és áldását.

Akár egyházi, iskolai és társadalmi, akár tudományos avagy művészi szempontból tekintjük és vizsgáljuk a Debreczenben lefolyt ünnepi aktusokat és jelenségeket, mindenüti a megelevenítő Lélek ereje lüktetett, megérintve még a fásultabb embereket is.

Nem a túlzó büszkeség, csak a jól végzett munka után érzett édes és megnyugtató öntudat hatja át e hét után a debreczeni és Debreczennel együtt érző szíveket annak megtapasztalására, hogy az Úr kegyelméből ismét tetterre készen áll a tábor a Lélek szolgálatára.

Az pedig, hogy ez a jelenség nem csupán egy irányban mutatkozott, hanem a legkülönbözőbb mezőkön éreztette hatását: igazolja ama régi igazságot, hogy a kálvinizmus nem rideg, zárt kör, mely

magába semmit be nem fogad, s minden haladásnak ellene van; sem nem a világi dolgokkal szemben megcsontosult szigorú rendszer, hanem olyan élő, ható és munkáló szellemi és erkölcsi erő, mely képes áthatni és megtermékenyíteni azt az egész mezőt, melyen a szellemi élet és tehetség érvényesülni tud.

Közsza Sándor kollégiumi és egyházkerületi pénztárnok immár harminc esztendő óta teljesíti lelkiismeretes pontossággal, kúséggal és buzgósággal kötelességét, betöltvén minden tekintetben tisztét a neki adatott kegyelem szerint. Érdemeit a most üléső egyházkerületi közgyűlés elismeréssel méltányolta és jegyzőkönyvíleg megörökítette. Mi is benső örömmel üdvözöljük a kiváló jubilánst. Ad multos annos.

Lelkészszenelés. Az egyházkerületi közgyűlés első napján délelőt tíz órai kezdettel lelkészszenelés volt, melyre a felszenelendők a püspök és főgondnok urak, valamint az esperesi kar veztésével, a gondnokok, tanácsbírák és közgyűlési tagok kíséretében vonultak fel a díszteremből a Nagytemplomba. Itt a 37. dicséret eléneklése után Erdős Károly lelkészkepzőintézeti tanár végezte a kathedrai szolgálatot. Ezután a Kántus énekelt gyönyörűen, míg a következő gyülekezeti ének alatt a felszenelendő 104 atyafi körülállotta négy sorban az Úr asztalát. Dr. Baltazár Dezső püspök úr beszédet intézett hozzájuk, mire ok tetteuk hivataluk betöltésére elkötelező esküjüket. A beszéd után a 44. dicséret 1., 2., 4. és 5. versének énekelték el az esperesi kar a felszenelendő lelkészekkel együtt, amire következett a kézfogással való üdvözlés és a GYÜLEKEZETI MÓLTÓR 1. és 12. versének éneklése mellett a püspökkel kézfogás. Miután még a lelkészi kar elénekelt a 76. dicséret 4. versét, a püspök úr szólott a gyülekezethez és áldásmondással bezárta az ünnepélyt, amely a 179. dicséret 10. versének elénekléseivel ért véget. — A templomi szertartás után a közgyűlés tagjai a felszenelendőkkel a felvonulás rendje szerint a gyülesterembe tértek vissza, ahol is a felszeneltek nevében Boros Jenő szatmári lelkész mondott köszönetet a felszenelőknek, mire püspök úr válaszolt s őket az egyházkerületi közgyűlés nevében ki- és elbocsátotta. — Az ezen ünnepélyes alkalomból elhangzott beszédeket és imádságokat lapunknak Egyház című rovatában hozzuk.

A debreczeni protestáns irodalmi kör folyó hó 14-én délután tartotta harmadik felolvasó-estélyét a kollégiumi díszteremben, mely a nagyszámú érdeklődő közönség befogadására szűknek bizonyult. Az egyházkerületi közgyűlés, mint szintén a helyi intelligens társadalom tagjai feszült figyelemmel hallgatták és osztatlan tetszéssel honorálták a Varga József

ny. zenetanár vezetése alatt álló debreczeni református templomi vegyeskar és Nagy András énekvezér elsőrendű, szabatos előadású énekszámait. Az estélynek középpontja, kiváló jelentőségű mozzanata volt Dóczy Imre egyházkerületi középiskolai felügyelő magas színvonalon tartott előadása, melynek rendén a református iskolák számának folytonos apadásából megállapította nemzeti nevelésünkben a református egyháznak, mint kulturális tényezőnek, hanyatlását s rámutatva a református iskoláknak a múltban és jelenben nagy nemzeti jelentőségére, ez iskolák hivatását egyedül a református szellemű nevelésben látja, mely magyarságunknak is erős biztosítéka. Az ily szellemű nevelés biztosítására legelső rangú feladatnak tekinti a református tanító- és tanárképzést, a református nőnevelés extensív fejlesztését és a középiskolai internátusok szervezését. A formailag és tartalmilag egyaránt kitűnő, nagy értékű előadást a Kör maga hivatalos organumában kiadja és a tagoknak észteletpéldányként megküldi. Az estélyt dr. Lencz Géza alelnök emelkedett hangú, tartalmas, alkalmi zárszóval rekesztette be, a hallgatóság pedig szinte unneperyes hangulatban osztiou szel.

Orgonahangversenyt rendeztek folyó hó 15-én délután 6 órakor a Kossuth-utcai református templomban a Hadsegélyző Hivatal és a Vörös-Kereszt javára. A nyolc pontból álló műsor minden száma gazdag élvezetet nyújtott a templomot teljesen betöltő hallgatóságnak, amelynek soraiban ott láttuk az egyházkerületi közgyűlés és a városi társadalom kimagasló egyéniségeit. A műsort Varga József tanár vezetésével fényes sikerrel működő debreczeni református templomi vegyes kar nyitotta meg Kreuzernek „Az Úr napja ez” c. énekével. Ezután Hammerstedt János orgonaművész adta elő Chr. Rinck, F dur orgonahangversenyét, amely gyönyörű színezésével és kiváló interpretálással lebilincselte a hallgatókat. Nagy tetszés mellett énekelt Palay Matild budapesti művésznő, aki csengő hangon bemutatott Bach, Protestáns ének-ével és Giordani, Ah! Szent Atyánk kezdetű imájával gyönyörködtette a jelenlevőket. Visszafojtott lélekzettel hallgatták Weszprémy Andornak darabjait (Bach, Siciliano; Beethoven, Larghetto), melyek nagy megértésről, bámulatos árnyalatokkal rendelkező művészi készségről tettek tanúbizonyságot. A műsor második felében megismétlődtek ugyanazon sorrendben a szereplők s a hallgatók egyre nagyobb várakozással és feszültebb figyelemmel tekintettek a szereplő művészek számai elé. S megállapítható, hogy a program első felében nyújtott műélvezetet méltán koronázta be a második rész, amikor úgy az énekkar, mint Hammerstedt János, Palay Matild és Weszprémy Andor a legjobbat adták. A hallgatóság a legtéljesebb meglepéssel hagyta el a templomot és igazán hálás volt Sass Béláné úrasszonynak, aki fáradhatatlan buzgóságával immár az ötödik sikerült orgonahangversenyt hozta össze. Amit a hely és alkalom nem engedett, azt tesszük meg most, midőn hálás köszönetet mondunk a nemes cél érdekében tanúsított fáradozásáért és műélvezetért. Az elismerés babérleveleiből

fonunk koszorút Hammerstedt János és Weszprémy Andor művészek homloka köré is, mivel ők, az országos hírv művészek a jótékony cél szolgálatában mindig a legnagyobb készséggel, odaadással, önzetlenséggel szerepeltek az eddig tartott orgonahangversenyeken.

A Kántus gyönyörűen énekelt a lelkészszentelésen. Ez arra indította a felszentelt atyafiakat, hogy gyűjtést rendeztek maguk között, hogy „ezeknek a derék fiúknak” egy pár vidám órát szerezzenek. A lelkes gyűjtők aztán nem tudtak hová lenni a meghatottságtól, amikor a dalos fiúk szószólója, Balázs Győző theologus kijelentette, hogy ők ugyan elfogadják azt a száz koronát, de nyomban a Kálvineum javára is szánják alapítványul.

A kollégiumi sebesült katonáknak az oratoriumban pünköst első napján 9 órakor istentiszteletet tartott a lelkészképző intézet, mely alkalommal dr. Varga Zsigmond prédikált, Kiss Ferenc igazgató ágendázott és Erdős Károllyal együtt kiosztotta az Úr vacsoráját.

A sárospataki kollégiumot nem helyezik át. Mint értesülünk a tiszáninneni egyházkerületnek folyó hó 15-én tartott közgyűlésén 55 szavazattal 18 ellenében úgy határoztak, hogy a kollégium továbbra is Sárospatakon maradjon.

Konfirmáció Verseczen. Folyó hó 12-én, pünköst másodnapján a nemrégiben önállóvá lett verseczi református egyházban az ünnepi istentisztelet keretében konfirmált hat növendék. Ezt a tényt azért érdemes megörökíteni, mert Verseczen konfirmálás eddig még alig volt. Az volt ott ugyanis a szokás, hogy a konfirmandusok nagy költséggel és idővesztéssel Temesvárra mentek be konfirmálni; vagy pedig konfirmálatlanul maradtak. Annál öröndetesebb és felségesebb volt tehát a mostani alkalom. A gyülekezeti közének után a konfirmandusok — három fiú és három leány — a megterített úrasztala köré csoportosultak s a gyülekezet színe előtt tettek hitvallásukról bizonyosságot. Tóth János nagyszerű lelkipásztor és verseczi beszolgáló-lelkész megható szavakban szólt a növendékekhez. Beszéde sokak szeméből csalt ki könnyeket. A növendékek szívben-lélekben mintegy megújulva tettek fogadalmat, hogy hitükhöz — még a sátn kísértései ellen is — mindhalálíg hívek maradnak. Az egyszerű, de megható ünnepség mély hatással volt a nagy számban egybegyűlt ünneplő gyülekezetre.

Tartalom: Dr. Baltazár Dezső, Egyházkerületi közgyűlést megnyitó imádság. — Gróf Degenfeld József, Egyházkerületi közgyűlést megnyitó beszéd. — Egyház: Lelkészszentelés. — Egyházkerületünk tavaszi közgyűlése. — Irodalmi szemle. — Halottaink. — Különdfélék. — Melléklet: Hivatalos értesítő 25. szám.

HIVATALOS ÉRTESITŐ.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

3696—1916. szám.

A tiszántúli református egyházkerület Nagytiszteletű
Esperesi Karához.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak folyó évi május hó 31-én 31,999. szám alatt hazánk almatermését veszélyeztető vértetűre vonatkozó s az összes tanítókhoz a Néptanítók Lapja útján intézett felhívását a nagytiszteletű esperes urak s általok a tanítók figyelmebe ajánlom.

Tisztelettel vagyok

Debreczen, 1916. évi június hó 14.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztertől.

31,999—1916. VII/b. szám.

Felhívás Magyarország összes tanítóihoz.

A hazai almatermelés veszedelmes ellensége a vértetű s bár a földművelésügyi miniszternek 9679—1899. sz. rendelete értelmében minden tulajdonos, bérlő vagy más néven nevezett birtokos pénzbírság terhe mellett köteles a vértetűt irtani, mivel azonban sok helyen csak későn ismerik fel a bajt, nem sikerült a veszedelmet elhárítani. A nemzeti javak megvédése érdekében felhívom hazánk minden tanítóját, hogy az iskolában a tanítás alkalmával terjeszkedjék ki a vértetű ismertetésére, káros hatásának elemzésére, hogy egyrészt a gyermekek biztosan felismerjék, másrészt irtásában részt vehessenek és ezáltal a nemzeti vagyon megmentésében tudatosan közreműködhessenek. A részletes Utasítást a Néptanítók Lapja mai száma közli:

Budapest, 1916 május hó 31.

A miniszter helyett:

Hosvay,
államtitkár.

EGY TÁBORI LELKÉSZ HARCTÉRI NAPLÓJA.

Irta: PAPP GÉZA, tábori ref. lelkész.

E gondolatokban és írói szépségekben gazdag napló-jegyzetek egyaránt érdeklik a harcoló és beteg katonákat, a lelkészeket, a tanuló ifjúságot, általában a nagyközön-séget. Méltó feltűnést keltettek azok előkelő fővárosi napi-lapokban. — A derék szerző hosszú időn át teljesített tábori lelkészi szolgálatával, lelkesítő beszédével tiszte-letet szerzett mindenfelé, úgyannyira, hogy **Jenő kir. herceg főparancsnok saját címerével és monogramm-jával** ellátott gyűrűvel ajándékozta meg és **megengedte**, hogy ezt a háborús könyvét **neki ajánlhassa**. — A könyv tartalma: Buzdító beszéd a katonákhoz ütközet előtt. Adventi imádság. Levél a harctérről. Fekete farsang. Március idusán. Őszi imádság. Harctéri jegyzetek. Tábori isten-tisztelet a doberdói fensíkon. Honvédtemetés az Isonzó partján. Jehu uralma. A honvéd-kötelességtudás.

A 160 oldalra terjedő 16½×10½ cm. nagyságú, zsebbe tehető könyvecskének bolti ára **elegáns vászon-kötésben 1 kor. 80 fill., 10 drb vételnél 1 kor. 50 fill., 25 drb vételnél 1 kor. 40 fill., 50 drb vételnél 1 kor. 30 fill., 100 drb vételnél 1 kor. 20 fillér.**

Kapható:

HEGEDÜS és SÁNDOR
protestáns irod. könyvkiadóhivatalában. **DEBRECZEN.**

Lelkész és vallásanár, tanár és tanító
urak rendeljék meg és terjesszék
a hívek és a tanítványaik között az

ÉBRESZTŐ

képes keresztyén szépirodalmi, csa-ládi és ifjúsági havi folyóiratot.
Szerkeszti:

Megyericsy Béla.

Előfizetési díja egy évre **4 kor.**
Az **Ébresztőnek** minden keresztyén családhoz és minden keresztyén ifjúhoz el kell jutnia, hogy a nemes szépirodalom szárnyain minden olvasójának lelkébe bevigye a keresztyén magyar nem-zet hatalmas gondolatát.

Előfizetéseket elfogad és mutatvány-számot ingyen küld a kiadóhivatal:
Budapest, VIII., Főherceg Sándor-utca 28.

GEBAUER KÁROLY és TSA.

ELSŐ DEBRECENI TEMETKEZÉSI INTÉZET.
(KOSSUTH-UTCA 2-IK SZÁM.)

Debreczen szabad királyi város legrégebb temetkezési vállalata. Alapított 1868. évben

Elvállal temetések rendezését Debreczenben, valamint az ország bármely részében, a leg-magasabb kivánalmaknak megfelelő kivitelben.

Kegyeletteljes pontossággal végez exhumálást, hulla szállítást minden országból vagy a harc-tér bármely részéből, előre megállapított leg-szolidabb árak mellett.

Állandó gyári raktár:

Minden kivitelű érc, fa, selyem, bársony, bronzirozott és fényezett koporsókból, dús választék művirág és érc koszorúkból.

Sürgőnycim: Gebauer temetkezési intézet Debreczen

Telefon: nappal 103-ik szám, éjjel 60 szám.

Temetések megrendelése éjjel is elfogadtatik.

A „HANGYA“

a Magyar Gazdaszövetség fogyasztási és értékesítő szövetkezete bármely községbe költségmentesen küldi ki megbízottját, ahol fogyasztási és értékesítő szövetkezetet akarnak szervezni. Mielőtt a mozgalmat megindítanák, forduljanak a kezdeményezők útbaigazításért a „Hangya“ igazgatóságához: Budapest, IX. Közraktár-utca 34. sz. A „Hangya“ kötelékében az 1915. év végén 1300 fogyasztási szövetkezet működött, amelyek összforgalma 60.000.000 korona volt.

Földmívelő népünk erkölcsi emelkedésének és vagyoni gyarapodásának legbiztosabb eszköze a gazdasági szervezkedés. A termelés fejlesztése, az értékesítés kedvezőbbé tétele, a háztartási és gazdasági szükségletek jutányosabb beszerzése csak fogyasztási és értékesítő szövetkezetek útján érhető el. □□

Pontos és legjobb

Órák

5 évi jótállás mellett!

**Egyházi
szentedények,**

úrvacsorai kelyhek, osztó-tányérok és borkancsók,
keresztelő-kannák és medencék, ékszerek, evő-

Arjegyzek
2000 rajza
ingyen és
bermentve!
Pontos ki-
szolgálat!
Jutányos
árak!

készletek valódi 13 próbás
ezüsből és I. rendű alpacca-
ezüsből, jubileumi dísz tárgyak
reszeltfizesre is!

Javításokra és vidéki megrende-
ésekre különös gondot fordítok

**Polgár
Kálmán**

műorás és ékszerész, a ref. egyházak szállítója
BUDAPEST, VI., Teréz-körút 5., I. emelet.

BÉKÉS LAJOS

Déreczen, Piac-utca 46-ik szám.

Telefon 304. szám.

Kalap, fehérenemű, úri-divat és szabó üzlet.

Készít férfiruhákat, felöltőket a legjobb
kivitelben, valamint teljes úri kelen-
gyéket mérték után.